

LIBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: tel/fax: 021 348 14 74
mobil: 0733 131 145, 0728 084 802
e-mail: difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: tel: 021 348 14 74
mobil: 0728 084 802, 0733 131 145
e-mail: contact@edituraeikon.ro
web: librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de Consiliul Național
al Cercetării Științifice din Învățământul Superior
(CNCSIS)

ISBN: 978-606-49-0911-4

DTP: Mihăiță Stroe

Editor: Valentin Ajder

Thanas
Medi

Umbră Blestemată

Traducere
din limba albaneză
de Oana Glasu

E I K O N

București, 2023

CAPITOLUL I

Orbit parcă de un soare care-ți intră brusc în ochi, am ales calea cea mai înțeleaptă. Am tăcut. Fără a regreta deloc, pentru că, deși grecoaica mă privea ca și cum aș fi fost un gunoi, eu nu puteam s-o privesc altfel, decât ca fiind Dumnezeu. Oricine ar fi sărit la ceartă deranjat, plângându-se că nu merită atâta dispreț sau aversiune pentru o atingere sau îmbrânceală accidentale, la coadă la bilete, dar mie asta nici nu-mi trecuse prin minte. Mi s-a părut că tăcerea ar fi cel mai bun lucru pentru amândoi. Și nu doar atât, ci am mers până acolo, încât să fac față singur situației. Cu justificarea că ea mă privea așa, nu pentru că era rea, ci pentru că era speriată. Speriată de noi, albanezii, lipsiți de tact, spurcați la gură și vajnici. Cu alte cuvinte, de mine, de *compatriot* și cei trei tovarăși ai lui, dulgheri. Era atât de fragilă, precum cristalul, încât nu mă lăsa inima s-o numesc rea. Și atât de speriată de albanezi, încât am considerat inutil să mă plâng de lehamitea pe care-o afișase față de mine.

Spre ghinionul ei și spre norocul meu, ea alesese acea după-amiază din ultima sâmbătă a lui Mai să călătorească la Chrisoupolis. Alegere care coincidea cu a noastră, „albanezii îngrozitori”, întrucât și noi călătoream într-acolo. Un orașel din nordul Greciei, despre care nu știam aproape nimic. Pentru

grecoaică tânără și frumoasă eram înfiorători, deoarece ne comportam nepoliticos, ne îmbrâncean la coada de bilete și vorbeam necuviincios, folosind cuvinte abjecte. Care, deși majoritatea erau în limba noastră, ea înțelegea bine că-i sunt adresate. Singurul care nu era atât de necivilizat și nu vorbea urât eram eu, cel care o atinsesem și o împinsesem fără să vreau, dar grecoaică nu putea face diferența, atâta timp cât mă vedea împreună cu ceilalți. Ea, totodată, n-avea de unde să știe că, în timp ce eu făceam eforturi pentru a păstra distanța care mă despărțea de ea, conaționali mei făceau tot posibilul s-o depășească. Pentru a o îmbrânci pe grecoaică, varianta susținută cu ardoare mai ales de *compatriot*.

— Păsărica mea! – zicea el în șoaptă, când în albaneză, când în greacă, împingându-mă câte puțin spre ea, cu o plăcere care-i atârna de gât precum balele.

Cu *compatriotul* mă cunoscusem cu o oră în urmă. La intrarea în agenția din Patra, de unde urma să iau autobuzul spre Chrisoupolis. Eu veneam din Manolada, unde lăsasem în urmă căpșunile pe jumătate neculese, având o geantă cu multe curele în brațe; în timp ce el urmărea de pe trotuar cum se certau în mijlocul străzii doi taximetriști. Aceștia ieșeau pe ferestrele mașinilor să se înjure, iar capetele lor mari și netunse semănau cu niște arbuști fumegând. Ca prin ceață se bălăcăreau încontinuu unul pe altul, spunându-și „ești albanez?”, și ștergându-și saliva precipitată, care le sărea printre dinți ca o fântână arteziană. Păreau să fi uitat motivul principal al certii, scopul final devenind acela de a se convinge reciproc că unul dintre ei era, cu siguranță, mai „albanez”.

— Albanezul mă-tii! – înjură cu glas tare *compatriotul* și de îndată ce mă văzu, se grăbi să mă salute.

Ne-am împrietenit repede, pentru că era genul de om care se lipea cu ușurință și îți puneă inima în palmă. Dar,

în plus, ceea ce a influențat și mai mult apropierea noastră a fost descoperirea de a fi fost din același județ al Albaniei. El era din orașul aceluși județ, în timp ce eu eram din Umbra Blestemată, unul dintre cele mai faimoase sate ale districtului. Ne-am întrebat mai multe detalii, unul pe altul, și a reieșit că omul care-i înjurase pe taximetriști cunoștea bine satul meu. Mergea regulat duminica la lacul de sub Umbra Blestemată pentru a prinde pește. Dar și când era mic, venea deseori în sat, unde avea o mătușă, care murise în urmă cu câțiva ani.

— Mă iubea foarte mult – spuse cu sensibilitate, referindu-se la mătușa lui – și-mi spunea mereu: „Să fii aici când oi închide ochii!”

Mi-a spus să-l strig „*compatriotule*” și a vrut să-mi ofere o bere rece la șaormeria de lângă agenția de bilete. Am refuzat inițial, grăbindu-mă să-mi procur bilet, dar până la urmă am acceptat, văzând că n-avea de gând să renunțe. Și se jura pe sufletul mătușii, care murise stearpă.

Berea, două sticle de *Amstel* îmbrăcate în gheață, am băut-o afară pe trotuarul care despărțea șaormeria de strada pe care treceau neîncetat oameni și mașini. Ne-am așezat la o masă cu șase scaune, murdărite din loc de loc de praf și scuipate de muște. La scurt timp, pe scaunele libere se așezară și cei trei prieteni dulgheri ai *compatriotului*. Ei veniseră în Patra pentru câteva cofraje și acum se întorceau în Chrisoupolis cu autobuzul de ora trei fără un sfert. Aveau unghiile netăiate, părul netuns, hainele șifonate și ridicole, cum sunt de obicei dulgherii. Începură să gâlgâie *Amstel*-ul și să vocifereze despre tesle, cuie, scânduri, lănteți sau despre fetele care treceau pe stradă. Ele se deplasau pe lângă masă sau pe partea opusă a străzii, uneori mai aproape, alteori mai departe. Câteodată, cu fuste scurte de o palmă, altădată, cu buricul uitat pe afară. Înalte și scunde, slăbuțe sau plinuțe, brunete sau blonde,

amețitoare și seducătoare, ademenitoare și sfidătoare peste măsură. Ieșiseră pe stradă pentru propriile plăceri și pentru a-i îmbolnăvi pe bărbați.

Dintre dulgheri, *compatriotul* părea cel mai bolnav. Boala se manifesta cel mai bine la el prin câteva coșuri pe față, care i se aprindeau ca niște beculețe, și prin patima care i se reflecta pe retină, precum balele. El privea, se aprindea și vorbea. Dacă n-ar fi vorbit, ar fi crăpat. Iar prietenii îl provocau ca să se agite și mai tare.

— Uită-te la agurida aia cu fesele ca merele și buzele precum cireșele – îi ziceau ei – păi nu te îmbolnăvești de oftică să nu-i vorbești!?

Dar *compatriotul* nu vorbea pentru că îl provocau ei, ci pentru că nu se putea abține. Cu un vocabular din ce în ce mai vulgar; și în albaneză, și-n greacă. Încerca să găsească cele mai triviale cuvinte din ambele limbi, ca și când ar fi experimentat cea mai mare plăcere din etalarea vulgarității. Ceilalți dulgheri se distrau auzindu-l, în timp ce *compatriotul* se bucura vorbind. Numai eu stăteam ca pe ghimpi și-l rugam să vorbească mai încet pentru că se aude, dar el atunci începea și mai tare.

— Mi se rupe – zicea – și ce dacă se aude!

De obicei, eu evitam astfel de grupuri. De parcă ar fi fost haznale și mi-ar fi impregnat și mie miasma lor. Dar nu doar pentru asta. Mai mult, poate, pentru altceva: să vorbesc urât la adresa unei tinere mie mi se părea ca și cum aș murdări cu noroi o floare frumoasă. Cuvântul nu este din pământ, mă gândeam, dar lasă urme de noroi. Și nu era un noroi care ar fi întinat doar fetele, dar m-ar fi pătat deopotrivă și pe mine. Când nu reușeam să evit asemenea situație, ca în acea zi când se ținuse scai *compatriotul*, suportam. Iar suportând, aveam senzația că mănânc mâncarea cea mai puțin plăcută mie: ciorba de măruntaie. Pe care, chiar dacă n-o preferam, n-o lăsam

nemâncată. Cauza pentru care n-o voiam era mirosul de balebă, pe care ciorba, deși putea să nu-l aibă, eu îmi imaginam că-l are. Pentru a-l îndepărta cât de cât, o asezonam cu oțet, piper negru, oregano sau foi de dafin fărâmițate, dar niciodată n-am devenit un adevărat fan al acestei ciorbe. O mâncam, fiindcă n-aveam încotro și asta aveam de mâncare în acel moment.

Compatriotul le lăsă pentru moment pe fete, întrucât pe stradă treceau taximetriștii care puțin mai înainte se înjuraseră cu „Ești albanez!”. Le-a lăsat pe ele, pentru a li se adresa încă o dată lor, așa cum știa el mai bine. Iar acesta fusese unul dintre cazurile rare ale acelei zile, când mă băgasem și eu fără nicio ezitare în aceeași troacă cu ei. Nu i-am mai zis să vorbească încet și i-am înjurat și eu pe taximetriști la fel ca el. Deoarece mi se păruse absurd acel gen de clasificare. Potrivit căruia, faptul de a fi albanez era exploatat ca un taler pentru aprecierea capacității mintale a cuiva. Ceea ce aducea cu a spune: „ești atât de prost”, „ești atât de cap sec” sau „ești atât de necioplit?”. „Ești albanez?” era cea mai recentă expresie în vocabularul străzii din Grecia, apărută odată cu aflulul nostru fără precedent în această țară. O auzisem de multe ori, mai ales de la greci simpli cu capacități mintale îndoielnice. Care, batjocorindu-i pe ceilalți de lipsa țiglelor de pe casă, se grăbeau parcă să compenseze ceva de care ei înșiși duseseră lipsă timp îndelungat. Știind că nu sunt albanezi, ei se credeau deștepți. Pentru aceștia, în special, nu existau albanezi deștepți. Existau doar „alvanos” bādārani, precum *compatriotul*, care începuse din nou să insulte fetele frumoase din Patra. Dar, cel mai mare rău, după cum observasem în multe cazuri, nu era acela că nu mai existau albanezi precum *compatriotul*, ci că se puneau foarte ușor semnul egal între toți albanezii și oamenii de teapa *compatriotului*. Mizeria care se scotea pe gură pentru a-l spurca pe unul, era mizerie care ieșea pentru mângjirea tuturor.

Am plecat de la masă mai repede decât dulgherii, dar aceștia m-au găsit din nou la rândul unde mă așezasem ca să cumpăr bilet. Se aliniară răstindu-se în spatele meu, spunând la unison „e și aici coadă, ca la noi pe vremea lui *Enver*”. Rândul staționa dintr-un motiv cunoscut doar de cei de la ghișeu, iar *compatriotul* prinse din nou ocazia să se lipească de mine. Voia să-mi vorbească despre peștii din lacul nostru din Umbra Blestemată și despre mătușa care-l iubise mult pe el, dar nu reuși să-mi capteze interesul. Nu i-am acordat nici cea mai mică atenție, întrucât eram absorbit de cea care se afla la rând în fața mea. O grecoaică năucitoare, care îmi răsărise în ochi precum un vis alb. Ea păru că se sperie când mă așezai în spatele ei și-mi dădu de înțeles cu coada ochiului, că trebuia să stau la distanță. Fapt cu care eram de acord, fiindu-mi suficient ca ea să rămână calmă. Și să nu-mi lase ochii fără visul alb.

Semăna cu sculpturile din antichitate. Cu un tablou, având talie subțire și sâni voluptoși. Rochie dintr-un amestec de culori, precum marea involburată, care îi lăsa unul dintre umeri la vedere. Părul castaniu aprins, cu bucle mici, care-i fâlfâiau pe frunte și îi cădeau pe spate precum ciorchinii de strugure. Fața alungită, pielea albă și netedă, ivorie. Sprâncene subțiri, șerpuitoare. Ochi mari, strălucitori și închiși la culoare, precum un puț. Buze ca două jumătăți de căpșună tăiată de cuțit, dar care adunau și puțină repulsie între ele. M-am supus imediat dorinței ei de a păstra distanța și dintr-un alt motiv: aveam grijă să nu mă apropiu sau să n-o ating, deoarece n-aș fi vrut să se topească precum roua. Sau mai rău, să se prefacă în cioburi, precum sticla.

Dar, cu *compatriotul* în spatele meu, astfel de îngrijorări erau bazaconii. El, de cum o observase pe frumoasa grecoaică, sărise în sus, precum măruntaiele pe jar. Acneea de pe față i se aprinse dintr-o dată, iar ochii îi scăpărară dorință. Vru

apoi ca eu să depășesc neapărat distanța care mă despărțea de ea și, mai mult de atât, s-o îmbrâncesc pe grecoaică cu ajutorul lui. Mă înghesuia ușor, șoptindu-mi în ureche o tolbă de cuvinte urâte, al căror refren era: „Ah, pizdo!” până când, într-adevăr, am îmbrâncit-o. Sau am atins-o mai mult decât ar fi trebuit, atunci când funcționarii și-au reluat activitatea, iar *compatriotul* a profitat de ocazie să mă îmboldească și mai mult. M-am apropiat cu blândețe de ea, undeva lângă umărul dezgolit și anume, în acel moment, ea a întors brusc capul. Pentru a mă privi drept ceea ce eram... un gunoi. Chiar dacă eu mă uitam la ea, de parcă ar fi fost Dumnezeu.

Mai târziu, în timpul dintre cumpărarea biletelor și urcarea în autobuzul de Chrisoupolis, m-am trezit făcând acțiuni pe care mai înainte le făcuse ea. Am luat o sticlă de apă de la firma *Zagoria* din același frigider de unde luase și ea. Am băut cafea *Eleniko* la o masă în fața ei, întrucât și ea bea tot *Eleniko*. Am cumpărat un ziar de la chioșcul agenției pentru că și ea luase de acolo o revistă *Playboy*. M-am grăbit să pun geanta în portbagaj când a venit momentul, pentru că s-a grăbit și ea. Am pus-o lângă și în același loc cu geanta ei cu capse strălucitoare, pentru că ea preferase s-o pună acolo... Mi se întâmplau niște lucruri pe care nu le puteam numi altfel, decât ciudate. Ciudată am numit și adorația mea oarbă față de dezgustul manifestat aproape deschis al grecoiceii. Dar, destul de ciudată părea și dorința mea irezistibilă de a mă lipi de ea, precum și faptul că mi se tăia respirația dacă treceau două minute fără s-o văd. Ciudată era și căderea ochilor pe sâni ei, după fiecare încrucișare a privirilor. Ciudat a fost, de asemenea, și compromisul pe care l-am făcut cu mine însumi: pe toate, și câte un cuvânt murdar, și aventurarea spre o femeie frumoasă, le-am numit lucruri inofensive care nu fac niciun rău. Cu atât mai mult, cu cât constituiau un climat bun pentru o călătorie

de patru-cinci ore cu autobuzul, dar și pentru reușita mutării mele în Chrisoupolis. Plecam acolo având de gând să rămân definitiv. Lăsam pământul străin în care ești mereu în mișcare, pentru a începe altă viață într-un loc de unde nu te mai muți. Până atunci, hoinărisem prin satele Greciei, din campanie în campanie. Culesesem mere *Starking* la Makrinitza, tutun cu frunze late, care se usucă cu trestie în Kria Vrissi, bumbac în Karditsa, roșii pentru bulion în Metalia, măslina albe în Sfânta Treime și căpșuni în Manolada, la serele lui Shurdhi, pe care tocmai le părăsisem. Umblam aproape întotdeauna cu o geacă neagră când era frig, un sacou în carouri când era mai cald și o geantă mare cu multe curele, pe care o așezasem lângă cea a grecoacei în portbagaj. Acolo țineam niște haine, chestii de mâncare și o mapă din carton, care nu era tocmai un lucru obișnuit pentru o geantă de emigrant. Și, de vreme ce era așa, la fiecare plecare nu exista să n-am prilej de ceartă cu mama. Întrucât, pentru ea obiectul de carton ocupa mult loc în geanta în care voia să îndese cât mai multă trahana*, țuică făcută din bolta din curte, ceai din muntele nostru de deasupra Umbrei Blestemate, ciorapi de lână tricotați cu andrelele de ea însăși, brânză albă, pite coapte în țest, o pungă de nuci și alune, care se spărgeau singure și, bineînțeles, următorul miel crescut de ea cu biberonul. Certurile erau scurte și aveau loc mereu cu o oră înainte de a porni la drum. Cea mai lungă a fost ultima, atunci când i-am spus că intenționez să mă mut în Grecia și că nu mai pot să continuu cu geanta în spinare.

Odată cu înrădăcinarea mea permanentă, Umbra Blestemată nu mai avea pribegi. Din satul în care m-am născut fugiseră cu toții. În urmă rămăseseră numai bătrâni și câte un

* Un fel de tăieței din aluat nedospit, frecat mărunț în palmă sau ras pe răzătoare, care se fierb în supă.

copil, ca o floare despre care nu se știa dacă va mai înflori din nou. Prima plecare a fost a aceluia care au câștigat niște bani în țări străine și au venit să-i mănânce în sat. A doua însă, a fost înrădăcinarea permanentă. Când mănânci banii în țara unde îi câștigi. De îndată ce aceasta din urmă se ițișe la orizont ca un mare rău ce avea să vină, am stat puțin și m-am gândit așa: mai bine să-mi storc sudoarea pentru propriul buzunar decât s-o vărs pentru buzunarul altora. Am decis să fac pe profetul în țara mea, în Umbra Blestemată. Împreună cu Timo Murrizi, soțul verișoarei mele, Spiridhulla, numită anterior Taip. Ne-am pus pe treabă. Inițial, am făcut o fermă de porci, cu porci pe care i-am adus de la Karbunarë din Lushnja. Am plantat apoi bostani, pentru că porcii nu ne satisfăceau nevoile îndeajuns, dar tot nu am reușit. Ne-am ocupat cu răsaduri de ardei iute, roșii de țară și am amenajat teren arabil din câteva fâșii de teren stâncos pe care creștea doar armurariu, dar ieșeam mereu tinda pe manda. „Să plecăm, am zis atunci cu Timo, să plecăm din locul ăsta, că e blestemat!”

Timp de patru-cinci ani, am urmărit prin sate campaniile agricole de recoltare, ceea ce era un fel de stabilire mobilă. În timp ce acum, prin plecarea la Chrisoupolis, mă aștepta statornicia. Înrădăcinarea permanentă este însoțită întotdeauna de o tristețe de neconsolat. Sau ceva de genul moartei speranței. Moartea speranței de întoarcere, care, arhivându-se în calendele grecești, produce tristețe. Eram convins că în acea zi a înrădăcinării, tristețea nu mi-ar fi dispărut de tot, dacă frumoasa grecoaică n-ar fi călătorit cu mine în autobuz. Și dacă n-ar fi apărut în fața mea, ca un vis alb.

Mi-a ieșit din nou înainte, când ne-am urcat în autobuz și ne-am căutat locurile pe care să ne așezăm conform biletelor. Eu aveam pe bilet numărul nouă, care era și numărul meu norocos, iar ea numărul zece. Locul cu numărul nouă și cel cu

zece erau împreună. Numărul nouă era la fereastră, iar zece la margine. Iar asta însemna că eu cu femeia cu care avusesem incidentul inexplicabil, urma să călătorim unul lângă altul până în Chrisoupolis. Când acest lucru a devenit certitudine, fiecare a reacționat în felul său. Eu m-am bucurat și tristețea mi s-a evaporat, în timp ce ea n-a putut să nu se amărăscă și să-și lase nervozitatea la vedere. Se simțea de parcă se afla în mijlocul unei mari nenorociri, așa că a căutat un alt loc unde să stea. Iar, de vreme ce n-a găsit niciun loc liber, pentru a atenua puțin dezastrul, m-a rugat s-o las să stea lângă fereastră.

— Pot să stau lângă fereastră? — avea o voce blândă, ca tifelată, dulce.

— Da, poți! — am răspuns cu puțină întârziere, destul de derutat de dulceața ca o mângâiere și finețea ca o catifea.

Și tocmai în acel moment mi-am amintit că primul cuvânt pe care l-am învățat din greacă a fost „ne” (da!). După cum mă sfătuiseră consătenii mei, care ajunseseră înaintea mea în Grecia, ca s-o duc bine cu grecii, era suficient să spun mereu „ne”. Și să repet ca un papagal ceea ce îi auzeam spunând. Fără să învăț bine limba, am urmat cu meticulozitate acest sfat. Adică spuneam mereu „ne” și repetam, fără să aprofundez ceea ce auzeam. Dar și mai târziu, după ce am învățat și am vorbit greaca la fel ca grecii, „ne-ul” mi-a rămas. Ca un ceva ce trebuia spus mereu, pentru a-ți fi bine. Chiar dacă păream deplasat uneori tot repetându-l. Apropo de asta, după felul în care vorbeam, nimeni nu credea că n-aș fi grec; dar le venea greu să creadă și că n-aș fi albanez.

— Se vede că e albanez! — îi auzeam spunând pe la spatele meu.

Iar eu nu înțelegeam ce mă trăda, probabil „ne-ul”, pe care îl foloseam aiurea și excesiv. Ne-am așezat. Ea în locul meu și eu în locul ei. Ea s-a ghemuit lângă fereastră, unde stătea

de parcă s-ar fi aflat în fața ușii Iadului, în timp ce eu m-am rezezat pe scaun, unde stăteam de parcă m-aș fi aflat în fața porții Paradisului. Aveam grijă să-i fac ei Iadul mai ușor, iar mie Paradisul cât mai invizibil. M-am furișat sub țeasta ei frumoasă și mi-am dat seama că trebuie să rămân încremenit pe scaunul meu. Să-i respect teritoriul, de parcă am fi fost state, și să privesc doar înainte, precum calul. Preferam să nu exist și să nu mă arăt, întrucât credeam că asta îi face ei plăcere. Fiind invizibil, ea s-ar fi simțit mai bine în fața ușii Iadului. Și n-ar fi băgat de seamă că eu băteam la ușa Paradisului.

Strădaniile mele au dat roade imediate, astfel că grecoaica a depășit repede iritația primei nervozități. Disprețul dintre buzele ei a început să se topească, precum înghețul când soarele își arată urechea de după munte. În schimb, desconsiderarea din spatele genelor, se transforma acum în penitențe pentru o vină fără de vină. Se așeză confortabil pe scaun, pregătindu-se pentru o lungă călătorie. Trase draperiile care erau roz, pentru a n-o ucide soarele care era și mai rozaliu. Își trase rochia pentru a acoperi mai bine scobitura sânilor și își trecu mâna peste umărul dezgolit, ca și cum ar fi șters o pată rămasă acolo întâmplător. Puse sticla cu apă în plasa din fața genunchilor și lăsă revista *Playboy* pe genunchi. Își aranjă bucele de pe frunte cu degetele și își plimbă mâinile într-o geantă mică. Era bucuroasă că albanezul nu există, dar îi era și ciudă că albanezul nu era atât de albanez...

I-am urmărit cu coada ochiului toate acțiunile, fără a mă mișca nici măcar un milimetru de la locul meu. Și privind în față, precum un cal. Ele, probabil, că nu aveau nimic de-a face cu mine, dar voiam eu să mă conectez cu ele. Erau scânteii mici care mă încălzeau. Și care făceau mult mai plăcută o călătorie obișnuită. Mă bucuram că nu existam, dar în același timp eram acolo, uitându-mă neîncetat cu coada ochiului. Și

inhalând parfumul de schinduf proaspăt, care venea dintre sânii ei, de pe gâtul și buclele ei. Mi-am amintit că exist, abia când mirosul de schinduf s-a amestecat cu mirosul de iod, nisip și pește. Mi-am întors capul spre fereastră și marea mi-a răsărit în ochi, împreună cu strâmtoarea Rio, ce părea ca o gorgonă somnoroasă.

Pentru a trece dincolo, am ieșit din interiorul autobuzului și am urcat în interiorul feribotului. Toată lumea se grăbea într-acolo. Eu și grecoaica ne-am amestecat printre ceilalți, fiecare având scopuri diferite. Ea a încercat să se desprindă de mine, iar eu am încercat să nu mă despart de ea. Ea se grăbea să se piardă, eu mă grăbeam s-o găesc. Obstacolele mele în încercarea de-a o găsi au fost numeroase. Și n-a fost vorba doar de graba ei aici, ci și de un cerșetor care mi-a întins mâna, de un vânzător de mărunțișuri care mi-a zis: „Unde te duci tâmpitul!” de un soare pestriț care-mi omora ochii și un vânt puternic care-mi lovea fruntea. Vântul rupea cu dinții un nor mare pe cer și încerca să înece feriboturile în burta mării. Burta mării cu apă și pește, era un leagăn agitat pentru cavitatea feribotului. Feribotul, dedesubt, avea o punte mare în care erau așezate mașinile și, în lateral, un culoar îngust unde se înghesuiau oamenii. Oamenii de pe feribot stau mai aproape unul de altul, pentru că se simt mai mult ca niște ființe din același pântec. Eu voiam să stau aproape doar de frumoasa grecoaică. O pierdusem temporar pe culoarul îngust, dar am găsit-o mai târziu pe puntea din partea superioară a feribotului. Partea superioară semăna cu un balcon oval care plutea pe apă, sfidând-o. Avea balustrade, ca toate balcoanele, și bănci lungi și albastre din lemn unde stăteau oamenii. Grecoaica stătea în picioare, ținându-se de balustradă. M-am prins și eu de aceeași balustradă, câțiva pași mai încolo. Deși vântul mă îndemna spre ea, nu voiam

să mă apropii prea mult. Dacă m-aș fi apropiat, putea să se sperie și să fugă.

Prinsă de balustradă, semăna mai degrabă cu pescărușii nătăngi. Ce nu puteau scăpa de valurile mării și de tumultul norilor. Vântul spulberase în cele din urmă norul mare, umplând cerul cu rămășițele lui. Care luau apoi diferite forme, după capriciile vântului. Uneori semănau cu niște jderi vicleni, alteori cu steaguri șifonate și alteori cu niște șalvari rupți. Vântul, care împrăștia norii, o sufla și pe grecoaică. Îi încurca buclele, îi săruta gâtul și îi mângâia sânii. Pătrundea în ea; ca sare, ca iod și ca stropi. Am devenit gelos pe sare, iod și stropi, dar nu m-am putut apropia. Dar nici îndepărta. Puteam doar s-o privesc. Sau să cuplez în aer privirea mea cu privirea ei. Privind într-acolo unde privea și ea. În acel moment, ea privea niște nori care păreau niște rochii rupte. M-am uitat și eu acolo, pierdut printre rochiile vapoase. Norii părăsiseră cerul din Patra și încercau să cucerească spațiul de deasupra Manoladei. În Manolada, acum o săptămână am fost jefuit pentru doar câteva ore de lucru, în care culesesem căpșuni la serele lui Shurdhi... Manolada, dispusă de-a lungul căii ferate și la cincizeci de kilometri mai jos de Patra, este cel mai mare producător de căpșuni din Grecia. Aici am lucrat câțiva ani; din martie, când căpșunile încep să se coacă din belșug, până în august, când serele se strică. În stadiul de coacere, Manolada se transformă într-un adevărat Babilon, deoarece o varietate de oameni, limbi și rase o inundă în același timp. Dar cei care dominau erau albanezii și egiptenii. Munca se desfășura pe grupe, mai ales pe bază de rasă, iar ziua de lucru începea cu sunetul goarnei, asemănătoare celei care-i trezește pe tinerii soldați în lunile de instrucție. Asta mi-a amintit mereu de locul unde am făcut armata, o unitate antiaeriană pe muntele de vizavi de Umbra Blestemată. Personal, am lucrat

în serele lui Shurdhi cu un grup de egipteni. Shurdhi era în Manolada unul dintre cei mai mari proprietari de căpșuni. Când a crescut producția, a luat alți albanezi sau străini, dar pe mine nu m-a înlocuit cu egiptenii. Avea un nume de familie lung care se termina în -os, dar noi, albanezii, îl spuneam „surdul”, întrucât nu auzea bine cu o ureche. Când a aflat cum vorbeam despre el, a spus pur și simplu: „Vă voi f... pe toți!” Numai egiptenii îi vorbeau în mod regulat cu acel nume de familie -os, Qirjakopoulos. Qirjo Qirjakopoulos. Erau politicoși, înțelepți și purtau pe față o tristețe veche de secole. Îmi plăcea s-o numesc „tristețea piramidelor.” Cu excepția lui Timo Murrizi, care se mutase la Chrisoupolis în urmă cu doi ani, cele mai strânse legături le aveam cu egiptenii. Mă duceam după-amiaza la ei, să beau ceai. Aveam casele în apropiere unii de alții, eu lângă șinele de tren, iar ei în mijlocul unui teren de măslini și lămâi. Părăsind Manolada, am pus capăt și umblatului cu geanta în brațe și ceaiului pe care l-am băut de la egipteni. Erau opt și toți stăteau împreună într-o dărăpănătură mare, ca un hangar sau un depozit de arme. Dormeau pe jos, pe un covor mare cu fond închis la culoare și franjuri mici, umflați ca un gândac. Pe partea din față a hangarului era un blat de lemn, unde egiptenii găteau și beau ceai. Ceaiul era adus din Egipt și, deși se laudau spunând „bun, bun”, mie nu mi-a plăcut. Deoarece avea un gust înțepător, ca pișatul de cal. „Pișatul calului” mi-a fost întotdeauna servit de cel mai amuzant egiptean, Gavril.

După ce-mi întindea o ceașcă de porțelan cu gură largă și spunea „bun, bun”, se alinia în rând cu ceilalți pentru rugăciunea de după-amiază. Observasem că mergeam mereu la ei la ora de rugăciune. Ei săvârșeau ceremonia religioasă cu mare devotament, de parcă l-ar fi avut pe Mahomed deasupra capului. Fără a îndepărta de pe față tristețea antică, și-au scos

pantofii, s-au aliniat pe marginea covorului, și-au înfipt capul pe fondul întunecat și și-au ridicat șezuturile în sus, de parcă ar fi fost niște tunuri antiaeriene. Unul citea Coranul, în timp ce ceilalți rumegau în tăcere mesajele lui Mahomed. Așa, în acea poziție incomodă a posteriorului îndreptat spre cer. Poziție care mă pune pe gânduri, pentru că îmi era greu să înțeleg de ce Allah a preferat ca poporul său să i se închine în acest fel. Bolborosile de neînțeles pentru mine, seriozitatea excesivă din timpul rugăciunii și, mai ales, fundurile încordate, chiar îmi stârneau râsul. Doar că nu am râs niciodată. Din politețe, am înecat râsul în ceai. Și nu numai de asta, ci și pentru un sentiment al familiarității, pe care îl cultivasem față de egipteni, ca spirite ale credinței musulmane. Iar asta venea ca urmare a faptului că eu însumi eram puțin musulman, deoarece o parte dintre celulele roșii ale sângelui meu purtau semnul lui Mahomed. După tată eram creștin ortodox, iar mama mea era musulmană. Până târziu încoace, numele meu era Vesel, dat după bunicul meu matern, ucis în mod accidental de o grenadă orăbă în ultimul război. Trebuie menționat că treaba numelui meu a servit întotdeauna ca motiv de ceartă între mama și bunica. Pentru bunica mea, căsătoria fiului ei cu o fată musulmană a fost un dezastru, așa că a făcut imposibilul pentru a o strica. Ținea întotdeauna noaptea la capul patului o icoană, pe care ziuă o ascundea. Ca să-i ceară Sfintei Fecioare să facă tot ce depinde de ea, pentru a nu-i strica rostul ei creștin. Înainte de a mă naște eu, mama nu arătase vreo atracție pentru Mahomed; astfel încât, deseori, se ruga în fața icoanei cu bunica. Neștiind că aceasta voia să-i sape mormântul, dar s-a schimbat ulterior. La nașterea mea, ea s-a închinat brusc Profetului ei. Insistând ca urmașul nou-născut, și anume eu, să ia numele bunicului meu. Al tatălui ei, ucis accidental în ultimul război. Astfel că la starea civilă am fost înregistrat